Пралетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Совецкая Беларусь

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

№ 23 (7584) | Серада, 16 лютага 1944 г. | Цана 20 к.

СЁННЯ Ў НУМАРЫ:

Поўнасцю сабраць насенне для веснавой сяўбы

Забеспячэнне калгасаў насеннем яравых культур з'яўляецца адной з рашаючых умоў паспяховага правядзення веснавой сяўбы.

Нямецкія захопнікі за час свайго разбойніцкага гаспадарання разбурылі дашчэнту калгасы, знішчылі або вывезлі іх багацці. Фашысцкія мярзотнікі імкнуліся вольных гаспадароў зямлі—калгаснікаў і калгасніцператварыць у сваіх рабоў.

Не збыліся зладзейскія намеры гітлераўскіх бандытаў і рабаўласнікаў. Гераічная Чырвоная Армія сілай совецкай зброі нанесла і наносіць магутныя ўдары гітлераўскай грабарміі, гоніць яе ўсё далей і далей на захад.

Цяжкія страты нанесла гітлераўская арда нашай калгаснай гаспадарцы. І зараз, калі вызваляецца наша зямля, калі калгаснае сялянства аднаўляе арцельную гаспадарку, уся ўвага павінна быць накіравана на збор і набыццё насення для поўнага забеспячэння плана веснавой сяўбы. Зараз, не трацячы часу, праўленні калгасаў павінны па-гаспадарску, з дня ў дзень клапаціцца аб зборы насення ў калгаснікаў, засыпаць насенныя фонды. Неабходна ўсур'ёз, як гэтага патрабуюць інтарэсы калгаснай гаспадаркі, дабівацца, каб у час веснавой сяўбы хапіла насення кожнай культуры.

Абавязак партыйных і совецкіх арганізацый шырока растлумачыць кожнаму калгасніку і калгасніцы важнасць своечасовага збору і набыцця высокаякаснага насення на ўсю плошчу.

У тых раёнах і калгасах, дзе ўлічылі ўсю важнасць гэтай работы, дзе сярод калгаснікаў праводзіцца масава-выхаваўчая работа па аднаўленню калгаснай гаспадаркі, там ёсць даволі станоўчыя вынікі. Перадавым раёнам па засыпцы насенных фондаў з'яўляецца Мсціслаўскі раён. Тут па становішчу на 10 лютага засыпана зернавых 94,9 процанта, бульбы больш 100 процантаў да пасеўнага плана. Нядрэнна абстаяць справы з засыпкай зернавых і бульбы ў Клімавіцкім, Свяцілавіцкім і Цэрахоўскім раёнах.

Аднак па многіх калгасах вызваленых раёнаў з засыпкай насенных фондаў справы ідуць далёка не здавальняюча. Асабліва адстаюць калгасы Віцебскай вобласці, Лоеўскі, Чачэрскі і Рэчыцкі раёны. Гомельскай вобласці.

Сэрцы калгаснікаў і калгасніц, вызваленых ад нямецкага рабства, поўны глыбокай удзячнасці сваёй роднай вызваліцельніцы — Чырвонай Арміі. Калгаснікі імкнуцца дапамагчы совецкім воінам мацней граміць гітлераўскіх нягоднікаў, ачышчаць нашу зямлю ад нямецкіх рабаўнікоў і катаў.

Лепшай дапамогай Чырвонай Арміі, дзяржаве будзе аднаўленне калгаснай гаспадаркі, узорная падрыхтоўка да веснавой сяўбы, поўнае адраджэнне разбуранага нямецкімі бандытамі калгаснага ладу.

Вось чаму ў кожным калгасе засыпка насення з'яўляецца асновай асноў для таго, каб аднавіць і развіць усе галіны паляводства. Сабраць і засыпаць насенне ўсіх культур, праверыць яго на ўсхожасць, ачысціць ад пустазелля—гэта першачарговая работа кожнага праўлення калгаса, усіх калгаснікаў, і ёй патрэбна аддаць усю ўвагу.

Вядома, што ў гэтай справе будуць цяжкасці, што ў асобных калгаснікаў, магчыма, адсутнічаюць тыя альбо іншыя культуры. У такіх выпадках патрэбна засыпаць другімі культурамі, каб потым праз міжкалгасны абмен, альбо на складах Заготзярно абмяняць на патрэбнае для поўнага выканання плана веснавой сяўбы.

Да веснавой сяўбы засталося вельмі мала часу. Марудзіць нельга. Поўнасцю забяспечыць калгасныя палі насеннем усіх культур—баявая задача.

Сабраць і абагуліць насенныя фонды ў калгасах—справа чэсці і вялікі абавязак кожнага кіраўніка калгаса, кожнага калгасніка і калгасніцы. Гэтым мы забяспечым поспех веснавой сяўбы, дадзім краіне, фронту яшчэ больш прадуктаў сельскай гаспадаркі. Гэта будзе наш уклад у справу хутчэйшага разгрому нямецкіх захопнікаў і выгнання іх з нашай роднай совецкай зямлі.

Ад Совецкага Інформбюро

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 15 ЛЮТАГА

На працягу 15 лютага на поўдзень і на паўднёвы ўсход ад горада ГДОЎ нашы войскі з баямі прасоўваліся наперад і занялі некалькі насялёных пунктаў.

На поўдзень ад горада ЛУГА нашы войскі, працягваючы наступленне, занялі больш 40 насялёных пунктаў, у тым ліку КЛАБУЦІЦЫ, НОВАСЕЛЛЕ, ШЫЛЬЦАВА, РЭЦЮНЬ, ГАРАДЗЕЦ, МАЛЫ і БАЛЬШЫ БРОД, ГОРКА ПЯТРОЎСКАЯ і чыгуначная станцыя СЕРАБРАНКА.

На поўнач ад ЗВЕНІГАРОДКА і ШПОЛА нашы войскі працягвалі весці баі па знішчэнню акружанай групіроўкі праціўніка і, сціскаючы кальцо акружэння, авалодалі некалькімі вельмі ўмацаванымі апорнымі пунктамі праціўніка. Адначасова на паўночны захад ад ЗВЕНІГАРОДКА нашы войскі паспяхова адбілі атакі танкаў і пяхоты праціўніка, якія імкнуліся прарвацца на дапамогу акружанай групіроўцы.

На другіх участках фронта — разведка, артылерыйска-мінамётная перастрэлка і ў радзе пунктаў баі мясцовага значэння.

На працягу 14 лютага нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 71 нямецкі танк. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіты 32 самалёты праціўніка.

Рыхтуемся да сяўбы

Як толькі наш раён быў вызвалены ад фашысцкіх бандытаў, калгаснікі ўзяліся за аднаўленне арцельнай гаспадаркі. У першую чаргу мы адрамантавалі канюшні, добра абсталявалі іх і абагулілі 70 коней, якіх удалося захаваць ад рабаўнікоў.

Зараз у нашым калгасе арганізаваны тры паляводчыя брыгады, якімі кіруюць лепшыя калгаснікі Лупаёў, Казакоў, Голубаў.

Мы клапоцімся, каб калгасныя коні былі добра дагледжаны. Кармоў сабралі дастаткова. Ёсць таксама канцэнтраваныя кармы. Паклапаціліся мы і аб тым, каб забяспечыць цяглавую сілу кармамі на час веснавой сяўбы: для гэтага выдзелілі 150 цэнтнераў сена і 13,5 цэнтнера зерня.

Намі ўжо адрамантавана 24 плугі, 42 бараны, 25 калёс, набыта і адрамантавана значная колькасць збруі.

Пройдзе нямнога часу і мы будзем гатовы да выезду ў поле.

В. БАРСУКОЎ,
старшыня калгаса «Беларусь», Добрушскага раёна.

ПА СОВЕЦКАМУ САЮЗУ

Народная будоўля

У горадзе Ельня і навакольных вёсках, разбураных гітлераўскімі акупантамі, ідзе вялікая аднаўленчая праца. Працоўныя раёна ў грамадскім парадку пачалі будаўніцтва вузкакалейнай чыгункі працягласцю 20 кіламетраў для вывазкі драўніны.

10 ТЫСЯЧ КНІГ ХАРКАЎСКАМУ ПЕДАГАГІЧНАМУ ІНСТЫТУТУ

Навуковая бібліятэка Саратаўскага дзяржаўнага універсітэта прыступіла да камплектавання бібліятэкі для Харкаўскага педагагічнага інстытута. Першая партыя кніг—5.000 экземпляраў — падабрана ўжо. Усяго Саратаўская бібліятэка перадае інстытуту 10.000 кніг; адпраўка іх пачнецца ў бліжэйшыя дні.

ПАСЫЛКІ ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ ФРАНТАВІКОЎ

У Пензенскай вобласці зроблена і сабрана для дзяцей франтавікоў 8.000 харчовых пасылак, 2.000 пар бялізны, 1.500 цацак. Саматужна-прамысловыя арцелі зараз вырабляюць для дзяцей адзенне і абутак. Будзе пашыта на 300.000 рублёў.

ПАЧАЛАСЯ СЯЎБА ЯРАВЫХ НА КУБАНІ

На Кубані ўстанавілася цёплае надвор'е. Многія сельгасарцелі пачалі ворыва. У Рогаўскім, Канеўскім, Славянскім і Пашкаўскім раёнах рад калгасаў прыступіў да сяўбы ячменю.

Традыцыйнае спаборніцтва шахцёраў і нафтавікоў

Пядаўна калектыў шахты «Нова-Мушкетава» звярнуўся да ўсіх шахцёраў Сталінскай вобласці з заклікам аднавіць перарванае Айчыннай вайной традыцыйнае соцыялістычнае спаборніцтва шахцёраў Данбаса з нафтавікамі Баку. Гэта прапанова была сустрэта з радасцю. Хутка прыйшлі адказы з Баку. Працоўныя 9-га промысла трэста «Ленінпафта» і 2-га промысла трэста «Сталінпафта» паведамілі шахцёрам свае ўмовы спаборніцтва і абавязацельствы.

У горад Сталіна прыбыла дэлегацыя нафтавікоў, у саставе якой сакратар гаркома КП(б) Азербайджана тав. Алі Задэ, буравы майстра трэста «Сталіннафта» Герой Соцыялістычнай Працы тав. Рустам Рустамаў і другія.

ПАСЫЛКІ ДЛЯ СТАЛІНГРАДА

Сталінградскі завод «Красный Октябрь» атрымаў тры пасылкі ад комсамольцаў і моладзі Кіраўскага і Орджанікідзеўскага раёнаў Свярдлоўска. У пасылках — абсталяванне і інструмент для аднаўлення цэхаў. Два маставыя краны перадаў сталінградцам іх шэф — маскоўскі завод «Серп і молат». Гэтыя краны ўжо змантыраваны. Іркуцкі гарком партыі і гарком комсамола прыслалі трактарнazаводскаму раённаму парткабінету 4.000 тамоў палітычнай, мастацкай і тэхнічнай літаратуры і геаграфічныя карты.

СПАБОРНІЦТВА ВОДНІКАЎ ДНЯПРА І ДОНА

Воднікі вызваленага Дняпра выклікалі на соцыялістычнае спаборніцтва воднікаў Дона. Дняпроўцы абавязаліся да 1 красавіка ўзняць з вады 50 патопленых суднаў; на рамонтных базах аднавіць 55 самаходных і 60 несамаходных суднаў; да 15 сакавіка выканаць план 1-га квартала па аднаўленню суднарамонтных прадпрыемстваў; аднавіць да гэтага-ж часу ўсе берагавыя збудаванні.

Воднікі Дона прарабілі ўжо вялікую работу па аднаўленню сваёй гаспадаркі. Яны прынялі выклік дняпроўскіх воднікаў і ўзялі на сябе новыя абавязацельствы, якія забяспечваюць хутчэйшае і поўнае аднаўленне воднай магістралі.

50 ЭШАЛОНАЎ ВУГАЛЮ ЗВЫШ ПЛАНА

Маладыя гарнякі Кузбаса здабылі ў студзені ў нерабочы час і ў святочныя дні 50 эшалонаў вугалю. Асабліва вызначыліся пракоп'еўцы, якія далі 25 эшалонаў вугалю. На шахце № 4 Кісялёўскага рудніка гарнякі за два выхадныя дні здабылі 1.770 тон вугалю.

Маладыя гарнякі Кузбаса спаборнічаюць за выдачу да 26-й гадавіны Чырвонай Арміі яшчэ 40 эшалонаў вугалю звыш плана.

НАСУСТРАЧ 26-й ГАДАВІНЕ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ

Комсамольскі палітдзень

Гомельскі гарком комсамола праводзіць палітдзень, прысвечаны слаўнай 26-й гадавіне нашай доблеснай Чырвонай Арміі. На прадпрыемствах, ва ўстановах і сярод моладзі навучальных устаноў адбудуцца гутаркі і даклады на тэму: «Слаўны 26-гадовы шлях Чырвонай Арміі».

Удзельнікі палітдня пачуюць жывое слова пра гераічную Чырвоную Армію, створаную і выхаваную партыяй Леніна—Сталіна, пра слаўныя перамогі яе на франтах Айчыннай вайны, пра подвігі доблесных воінаў—сыноў вялікага Совецкага Саюза.

З дакладамі і гутаркамі выступяць агітатары, якія зараз праходзяць інструктаж.

ЧЫРВОНАЯ АРМІЯ ВЯРНУЛА НАМ ЖЫЦЦЕ

☆

Гэтымі днямі вёску Паравалока, Васілевіцкага раёна, наведаў Герой Совецкага Саюза, старшы сержант Канстанцін Андрэевіч Ціханаў. Падраздзяленне тав. Ціханава прайшло вялікі і слаўны шлях—ад сцен Сталінграда да лясоў Палесся. На гэтым шляху — тысячы гарадоў і сёл, вызваленых ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Байцы Ціханава вызвалілі ад нямецкіх акупантаў і вёску Паравалока. Радасна сустрэлі сяляне народнага героя. Паміж таварышам Ціханавым і калгаснікамі завязалася ажыўленая, задушэўная гутарка. Герой расказаў калгаснікам, як Чырвоная Армія, перамагаючы ўсе цяжкасці, няспынна гоніць ворага на захад, далоў з совецкай зямлі. У сваю чаргу калгаснікі паведамілі Герою пра першыя поспехі калектыўнай працы па аднаўленню разбуранай нямецкімі супастатамі арцельнай гаспадаркі.

Ніжэй мы друкуем гутарку калгаснікаў з Героем Совецкага Саюза К. А. Ціханавым.

☆

КРЫХУ ГІСТОРЫІ

Сярод дрымотных лясоў і няходжаных балот стаіць вёска Паравалока. Быў час, калі да вёскі можна было прабрацца толькі ўзімку, калі моцны мароз скоўваў балоты, ці па вузенькай сцяжынцы ў сухое лета. Дрэнна жылі тут людзі. Смак хлеба з карою яшчэ многія памятаюць і цяпер. Жабрацтва жыло ў кожнай вясковай хаце. Людзі з дзяцінства абліваліся крывавым потам у барацьбе з нястачай, а паміралі жабракамі.

За годы совецкай улады вёска змяніла сваё аблічча. У 1931 годзе ў Паравалоках быў арганізаваны калгас. За кароткі час вёску стала не пазнаць. Звінелі песні дзяўчат над балотамі, па якіх прабеглі ва ўсе бакі роўныя лініі канаў; яны асушылі векавую дрыгву. У Паравалокі пралягла шырокая дарога. Па ёй прыйшлі на балоты трактары. І там, дзе калісь баяўся ступіць чалавек, захваляваліся буйныя жыты, духмяным водарам густых траў павеяла з балота.

У Паравалоку прышоў дастатак, багацце. Вечарамі на вясковай вуліцы заліваліся гармонікі, і дзяўчаты ў шаўковых сукенках, сарамліва ўсміхаючыся, запрашалі студэнтаў, якія прыязджалі на канікулы, паслухаць новыя пласцінкі, прывезеныя ў сельмаг. Бурліла жыццё ў Паравалоках.

Вайна абарвала гэта жыццё. Больш двух год гаспадарыў тут вораг. Змрок ахутаў Паравалоку. Хлебаробы вярталіся да забытай тут сахі, у хатах закапціла лучына. Пустазеллем зараслі палі. Дрыгвой заплылі асушальныя канавы, і там, дзе квітнелі палі, зноў утварыліся балоты. У вёску ўрываліся п'яныя эсэсаўцы. Людзі кідалі ўсё, беглі ў лес і на балоты. Зграя рабаўнікоў рабіла сваю чорную справу, а перад адыходам расстрэльвала тых, хто не паспеў схавацца.

Перад прыходам Чырвонай Арміі сяляне вёскі Паравалока пяць тыдняў сядзелі ў лесе. Страшэнны малюнак паўстаў перад вачыма людзей, калі яны за першымі байцамі прыйшлі ў сваю вёску. Яшчэ дыміліся папялішчы 70-ці спаленых хат, дагарала гордасць калгаснікаў—незадоўга да вайны пабудаваная школа, тлелі галавешкі ад клуба. На папялішчах валяліся рэшткі спаленых людзей, якіх фашысты звалілі ў вёсцы.

* * *

Гэтымі днямі Герой Совецкага Саюза тав. Ціханаў наведаў вёску Паравалоку. Радасна сустрэлі яго калгаснікі. Паміж Ціханавым і калгаснікамі завязалася задушэўная гутарка.

Мы крывёю сваёй здабылі вам волю

(Расказ Героя Совецкага Саюза старшага сержанта Канстанціна Андрэевіча Ціханава)

Праз сталінградскія стэпы, курскія палі і палі Украіны пралёг наш цяжкі шлях да вас. Восенню мы падыйшлі да Дняпра. Тут немцы зрабілі ўсё, каб не прапусціць нас; яны збіраліся зімаваць на Дняпры. Але мы ведалі, яшчэ адна зіма пад ботам фашысцкіх людаедаў—гэта яшчэ тысячы спаленых хат, дзесяткі тысяч закатаваных і знявечаных нашых бацькоў, матак, сясцёр, дзяцей. Нашы байцы ірваліся да вас. Мы не лічыліся ні з якімі цяжкасцямі і чакалі загада—фарсіраваць Днепр, вызваліць беларускую зямлю ад ворага.

У халодную асеннюю ноч на бярвеннях, плытах, лодках і паромах пад моцным абстрэлам ворага мы перайшлі Днепр. І тутжа, на беразе, завязаліся жорсткія баі. Я са сваёй ротай атрымаў загад: заняць адну вышыню на правым беразе ракі. На вышыні сядзелі немцы з кулямётамі і адна гармата ва ўпор страляла па нашых байцах. Каб узяць вышыню, мы абыйшлі яе з боку балота. Нашы людзі грузлі па пояс у ліпкай халоднай твані і ішлі наперад. Раптоўна, як снег на галаву, напалі мы на немцаў і збілі іх з вышыні.

Поплеч з намі біліся іншыя падраздзяленні. Там былі і рускія, і украінцы, і беларусы. Усе аднолькава ірваліся ў бой за Совецкую Беларусь, за ваша шчасце, за жыццё.

На подступах да вашага сяла смерцю храбрых загінулі некаторыя нашы таварышы. Памятайце гэта! Ваша шчасце заваявана крывёю! Беражыце яго. Не лічыцеся з цяжкасцямі—хутчэй аднаўляйце калгасную гаспадарку. Няхай высокія ўраджаі на вашых палях, радасць і багацце ў кожнай калгаснай хаце стануць сведкамі таго, што наша кроў пралілася не дарэмна.

Заможна жылі ў калгасе

(Расказ калгасніка Ігната Несцеравіча Гайдаш)

Як бачыш, родны, за маімі плячыма больш пяці дзесяткаў год. Увесь час у гэтай вёсцы жыў. Многа тут мае рукі перарабілі. А жылі перад вайной у поўным дастатку. Калгас у нас быў багаты, народ ад малога да вялікага дружна працаваў.

Тры гады мы капалі канавы па сваіх балотах. І вялікае цуда адбылося. Ёсць у нас такое ўрочышча, Тапільск называецца. Не думалі мы, не гадалі, што на гэтай дрыгве сеяць калі-небудзь будзем. А калі асушылі і пасеялі, то надзівіцца не маглі. Такія жыты параслі! Збожжа ў рост чалавека, сіняй сцяной стаяла, колас вялікі, цяжкі, як свінцом наліты, долу гнецца. Па 100 пудоў з кожнага гектара намалачвалі. А колькі проса, канапель...

Ды хіба толькі на Тапільску такія ўраджаі раслі? А на Будзішчы, на Белі, на Дабутаве, на Язвінцы, на Шчувазе — усюды багатыя ўраджаі знімалі. За тры гады мы больш 400 гектараў балот асушылі.

Травы ў нас раслі густыя, сакавітыя,—касу не пацягнеш. А вось бачыш папялішчы чарнеюцца з-пад снегу, там у нас для жывёлы аборы стаялі, глінабітныя яны ў нас былі. 220 адных толькі коней было, 320 галоў рагатай жывёлы, 140 свіней, авечкі цэлымі атарамі пасліся на сенажацях. Гэта толькі калгасныя, а ў кожнага-ж калгасніка жывёла была ў асабістым карыстанні.

Жылі мы багата і гонар нам быў. Нашы людзі ў Маскву на выстаўку ездзілі. Аляксей Сёмчанка, як з Масквы прыехаў, расказваў, што багатыя там калгасы бачыў, але і ён не сароміўся за свой. Не горш другіх сябе адчуваў.

Вялікае сонца стаяла над нашым Палессем. Сталінскае сонца! Кожнаму чалавеку яно душу саграваля. Не стала ў нас беднякоў. Возьмем хоць-бы Дуню Жалезку—вось яна тут сядзіць. Пяцера дзяцей маленькіх у бабы. Удвох яны толькі з чалавекам сваім у калгасе працавалі, а хлеба больш двух тон атрымлівалі на працадні, адной пшаніцы больш 30 пудоў выпадала. Аб бульбе гаварыць не прыходзіцца. Дзяваць некуды было. Кабаноў кармілі, самі елі, дзяржаве прадавалі, на кірмаш вазілі.

Ад жыцця такога і сэрца весялілася. Дзеці нашы ў новай школе навучаліся. Настаўнікі свае былі, нашы вясковыя хлопцы і дзяўчаты, што ў гарадах панавучаліся. Наш Нікалай Аляксеевіч Кулажанка дырэктарам школы стаў. Пайшлі нашы палешукі ў людзі. Іван Смольскі на Балтыйскім флоце доктарам служыць, многа нашых хлопцаў на самалётах лятаюць.

У нашых Паравалоках толькі адных патэфонаў да 20 было. Радыё ў нас у клубе гаварыла, а многія калгаснікі сабе прыёмнікі купілі. Дзяўчаты і хлопцы на веласіпедах ездзілі, як гарадскія; веласіпедаў можа сотня, калі не больш было. Ды што гаварыць, жылі мы, браток, і паміраць не думалі.

Немцы смерць нам рыхтавалі

(Расказ калгасніцы Анны Нікалаеўны Луцко)

Як чорпае груганнё, наляцелі на нашу вёску немцы — жыццё няміла стала. Сабрала я пяцёра сваіх дзяцей і ў лес падалася. Пасядзелі некалькі сутак у лесе. Але голад не цётка, дзеці галодныя, плачуць. Туга цяжкім каменем на сэрцы давіць. Што рабіць? Ніяк дадумацца не можам. Потым сталі па аднаму дадому вяртацца. Паглядзела я на сваю хату, а слёзы так і паліліся. Божа мой! Што яны, супастаты, нарабілі. Па ўсяму двару пер'я вецер разносіць, у хаце ўсё ўверх нагамі перавернута, гаршкі пабіты, куфар узламаны, усё забралі да нітачкі. Ну, думаю,—смерць, канец свету прышоў.

Прайшло нямнога часу, немцы ў вёску не з'яўляліся. Але раз іх нячыстая сіла зноў прыгнала. Перакладчык з імі. Сталі народ да школы на сход зганяць, а каб не разбегліся навокал, сваіх салдат з кулямётамі і аўтаматамі паставілі. Немец нешта гаргоча, а перакладчык ужо нам расказвае:

— Зямлю, — крычыць, — вам нямецкая ўлада дае, каб сеялі і жылі кожны па-свойму.

Стары Смольскі поплеч са мною стаяў.

— Якую такую зямлю,—гаворыць ён,—даваць сабраліся? Што яны яе з Германіі сваёй да нас прывезлі? У нас сваёй зямлі, слава богу, хопіць.

Пад канец сходу схапілі немцы пяць нашых мужчын: Саву Семчанку, Васіля Васільева, Хвядоса Луцко, Хвядоса Смольскага, Юрыя Смольскага і тут-жа расстралялі. Гэта за тое, што яны яшчэ ў тую вайну партызанамі былі, супроць захопнікаў ваявалі.

Першую зіму так-сяк перабіваліся. Карміліся тым, што ўдалося закапаць у ямы. Але вось прышла вясна, зямля ачысцілася ад снегу, падсохла, пара і за сяўбу брацца. А ў нас ні коней, ні плугоў, ні нават сох няма—усё супастаты паламалі. Мужчын няма, хто ў Чырвонай Арміі, а хто ў партызаны пайшоў. Узяліся мы, бабы, за матыкі, як у даўнейшыя часы рабілі. З раніцы да позняй ночы дзяўблі мы зямлю, як дзятлы. Хто колькі змог, засеяў і граблямі заскародзіў. Працавала я цэлае лета, а восень прышла—можа пудоў дзесяць намалаціла. Адкуль яму, ураджаю, быць? Хіба ад слёз маіх пралітых? Зямля—яна, ведомая справа, любіць, каб апрацоўвалі яе, як след, тады яна і ўраджай дасць.

Шчасце наша, што ў лясах партызаны былі. Баяліся немцы да нас у вёску хадзіць. Толькі вялікімі атрадамі наязджалі і то доўга не затрымліваліся. Прыедуць, схопяць, што пад рукі патрапіць, каго зловяць—заб'юць. У аднаго толькі старога Ігната Гайдаша фашысты дваццаць трох блізкіх родзічаў загубілі.

Ой, не хочацца цяпер успамінаць і расказваць пра гэтыя чорныя дні. Адно табе скажу, родненькі, калі ў лесе сядзела, вас, як бога, чакала. Жанчынам гаварыла — нічога мне не трэба, хай усё загіне, абы галава на плячах засталася і вочы мае яшчэ раз пабачылі нашу Чырвоную Армію, нашых дарагіх байцоў.

А цяпер мая мара збылася. Бачу я вас, і маё сэрца поўна шчасця і радасці.

АДНОВІМ НАШ КАЛГАС

(Расказ старшыні калгаса Андрэя Апанасавіча Смольскага)

Як толькі Чырвоная Армія вызваліла нашу вёску, мы адразу прыступілі да аднаўлення разбуранай ворагам арцельнай гаспадаркі, сталі дапамагаць вам біць ворага і гнаць яго з нашай зямлі. Чырвонай Арміі дапамагаем, чым можам—і хлебам, і бульбай, і сенам. Нашы калгаснікі дзеляцца са сваімі вызваліцелямі ўсім, што ў іх толькі ёсць. Гэтымі днямі адвязем на скупачны пункт 9 тон збожжа.

Яравы клін засеем сваім зернем. Калгаснікі прыступілі ўжо да засыпкі насенных фондаў. Горш будзе з цяглом. Але ў нас ёсць каровы. Будзем іх запрагаць. Ды трактары, напэўна, да вясны дзяржава прышле. Трактарыстаў сваіх рыхтуем, з дзесятак хлопцаў і дзяўчат паслалі на курсы.

Як-бы цяжка не было, але мы свае балоты зноў у квітнеючыя палі і сенажаці ператворым. Зажывем мы зноў радасна і багата. Кроў, пралітая нашымі сынамі, вашымі баявымі таварышамі, не загіне дарэмна. Гэтай крывёю вы здабылі нам права свабодна працаваць. Недалёка той дзень, калі мы адбудуем спаленую немцамі школу, клуб, усе гаспадарчыя пабудовы і дамы калгаснікаў.

Нямнога часу прайшло з дня нашага вызвалення, а дзеці ўжо вучацца ў школе. Прыехалі да нас настаўнікі, па хатах падручнікі сабралі.

Вы нас вярнулі да жыцця. Вялікае і вялікае вам дзякуй. Даем вам слова, што ўсе 541 гектар пахаці, якія ёсць у калгасе, будуць засеяны. Сваёй працай па аднаўленню калгаса, высокім ураджаем на полі мы дапаможам вам, воіны Чырвонай Арміі, хутчэй ачысціць нашу зямлю ад заклятага ворага.

Варожыя дзеянні эміграцкага польскага урада, прыкрываемыя фальшывымі словамі аб дружбе

1. Балбатня аб „дружбе“

З таго часу, як Чырвоная Армія пераможна рухаецца наперад па заходніх абласцях УССР і па беларускай зямлі, эміграцкі польскі ўрад і блізкія да яго колы польскай эміграцыі не перастаюць патрасаць паветра і спісваць паперу ўрачыстымі заявамі аб сваіх «дружаскіх» пачуццях да Совецкага Саюза.

У заяве эміграцкага польскага ўрада, якая перадавалася радыёстанцыяй «Світ» 10 студзеня 1944 года, сказана: «Польшча прадпрымала, прадпрымае і будзе ў далейшым прадпрымаць усе захады да таго, каб аднавіць дружаскія суседскія адносіны з Расіяй».

Аб дружаскіх пачуццях гаварыў прэм'ер эміграцкага польскага ўрада Мікалайчык у сваіх выступленнях па радыё.

Радыёстанцыя «Світ» восенню 1943 года пусціла ў эфір такое запэўненне: «Мы шчыра імкнемся да ўстанаўлення нармальных адносін з СССР». А 9 студзеня 1944 года радыёстанцыя «Світ» пабажылася, што яна—як бога кохам!—дружаскі адносіцца да Чырвонай Арміі: «Мы **па-ранейшаму** жадаем бачыць у асобе совецкіх войск не толькі саюзнікаў нашых саюзнікаў, але нашых **заўтрашніх** саюзнікаў» (падкрэслена намі).

Заўтра польскі эміграцкі ўрад і блізкія да яго колы гатовы бачыць у совецкіх войсках саюзніка. Каго-ж яны бачаць у іх **сёння**—у тыя гістарычныя дні, калі Чырвоная Армія пралівае кроў у гераічных баях за вызваленне сваёй радзімы і за вызваленне ўсіх прыгнечаных немцамі-захопнікамі народаў?

Вядома, што польскі эміграцкі ўрад у сваёй дэкларацыі ад 5 студзеня абяцаў свае сімпатыі да совецкіх войск не інакш, як пад заклад прызнання імперыялістычных, захопніцкіх імкненняў польскіх шавіністычных колаў. У дэкларацыі было сказана: «...польскі ўрад 27 кастрычніка 1943 года даў указанні кіраўнікам падпольнага руху ў Польшчы ўзмацняць свае супраціўленне германскім захопнікам і пазбягаць усякіх канфліктаў з совецкімі войскамі, якія ўступаюць у Польшчу, у ходзе іх баёў з немцамі, а таксама ўвайсці ў супрацоўніцтва з совецкім камандаваннем у выпадку аднаўлення польска-совецкіх адносін».

Стала быць, «заўтра», «у выпадку» і г. д.—пазбягаць канфліктаў з Чырвонай Арміяй і нават дайсці да супрацоўніцтва, а як «сёння»? Ваенныя дзеянні не чакаюць моманту, калі польскія «дзеячы» ў Лондане стануць з галавы на ногі і ўбачаць свет у яго рэальных абрысах.

Якія ўказанні дае сёння, у разгар баёў, польскі эміграцкі ўрад сваёй падпольнай арганізацыі ў Польшчы і якія адносіны гэтай падпольнай польскай арганізацыі ў барацьбе з немцамі?

Тут ад славесных запэўніванняў, ад ліслівай дэкламацыі на тэму аб «дружбе» і «шчырасці», ад усёй гэтай патэтычнай літаратуры палітычных тарцюфаў мы пераходзім да сапраўдных фактаў, да рэальнай, не падфарбаванай сапраўднасці.

2. Супрацоўніцтва польскіх „дзеячоў“ з нямецкімі акупантамі

І ўчора, і пазаўчора, і заўсёды эміграцкі польскі ўрад адносіўся да Совецкага Саюза і Чырвонай Арміі, як да ворага. Ніколі польскія палітыканы тыпу Саснкоўскага не глядзелі на Чырвоную Армію, як на «саюзніка нашых саюзнікаў». Гэта проста хлусня. Яны не захоўвалі сваіх проста варожых адносін да барацьбы совецкага народа супроць немцаў. Яны не маглі, ды і не жадалі захаваць сваю чыста фашысцкую, заалагічную нянавісць да Совецкага Саюза, да рускага народа.

У дадатку для вёскі да № 14 падпольнай газеты «Непадлегласць» (15 ліпеня 1943 года), органа польскага эміграцкага ўрада для Навагрудскага ваяводства, у звароце да сялян пагранічнай паласы сказана: «Мы сёння ведаем, што **немцы і бальшэвікі аднолькава з'яўляюцца нашымі самымі вялікімі ворагамі**».

У верасні 1943 года ўпаўнаважаны польскага ўрада ў Лондане для Навагрудскага ваяводства надрукаваў у падпольнай газеце «Світ польскі» зварот да рабочых і сялян. Ён пачынаецца словамі: «Польшча, якая змагаецца і церпіць нечуваныя ў гісторыі страты, нанесеныя **двума суседнімі зладзейскімі дзяржавамі,** стаіць зараз на парозе новага дня».

У дадатку для вёскі да № 19 гэтай-жа газеты 1 кастрычніка 1943 года сказана: «Наша вёска стаіць перад тварам **двух ворагаў,** кожны з якіх імкнецца атрымаць як мага больш карысці цаной нашых ахвяр».

Гэтыя заявы, абураючыя самі па сабе і выкрываючыя хлуслівасць эміграцкага польскага ўрада, меркнуць перад такім, сапраўды дзікунскім, хуліганскім загалоўкам, якім у якасці лозунга ўпрыгожылася газета «Непадлегласць»: **«Гітлер і Сталін—гэта два аблічча аднаго зла».** Мы сустракаем гэты такі-ж подлы, колькі і бязглузды варожы лозунг у нумары «Непадлегласць» ад 1 ліпеня 1943 года. Раней яго не было.

Толькі ў людзей, наскрозь атручаных звярынай нянавісцю да Расіі, да рускіх людзей, да совецкай краіны, магло нарадзіцца гэта глыбока абразлівае, кашчунственае сапастаўленне. Шалёная злосць супроць усяго рускага, совецкага асляпіла польскіх імперыялістаў, вытруціла ў іх нікчэмных душонках усе пачуцці, апрача аднаго—страснай варожасці да Расіі. Польскія імперыялісты не думаюць аб сваёй радзіме, якая прыгнечана немцамі. Ім няма ніякай справы да барацьбы ўсіх свабодалюбівых народаў супроць гітлерызма. Іх не цікавіць ні ў якай ступені перамога над Гітлерам. Яны, наадварот, баяцца гэтай перамогі, так як усімі сваімі думкамі яны за паражэнне Расіі, за паражэнне Совецкага Саюза. Яны заўсёды марылі аб гэтым, задыхаючыся ад сваёй бяссільнай злосці, і гэта злосць яшчэ больш вырасла, калі Чырвоная Армія стала біць немцаў.

Пісала-ж іх падпольная газета «Паньство польске», якая выказвае погляды зграі Саснкоўскага: «Неабходнай умовай як нашай перамогі, так і самога нашага існавання з'яўляецца па крайняй меры паслабленне, калі не паражэнне Расіі». А другая падпольная польская газета з гэтага-ж польска-фашысцкага лагера—«Усходнія землі Рэчы Паспалітай» перашчагаляла нямецкіх нягоднікаў з банды Гебельса такой заявай, якая прасякнута смяротнай нянавісцю да рускага народа: **«Расія даказала, што на ўсходзе ад Польшчы ляжыць дзікае грамадства, знішчэнне якога будзе для ўсяго свету такім-жа дабром, як знішчэнне Германіі».**

Але ў сапраўднасці польскія імперыялісты ніколькі не жадаюць знішчэння Германіі і не лічаць гэта «дабром». У сапраўднасці толькі да совецкага народа яны адносяцца як да ворага і толькі знішчэнне Расіі яны лічылі-б сваім фашысцкім дабром. Да гітлераўскай Германіі яны адносяцца зусім інакш. Тут прытворна варожыя словы аб немцах маюць сваёй задачай прыкрыць непрытворна дружаскія пачуцці і дзеянні ў адносінах да немцаў.

Эміграцкі польскі ўрад і яго паслугачы не вядуць барацьбы з немцамі, не жадаюць весці гэту барацьбу і не могуць яе весці. Яны вядуць барацьбу толькі з сапраўднымі польскімі патрыётамі, з партызанамі, з рускім, беларускім і ўкраінскім народамі.

Вядома, што эміграцкі польскі ўрад рашуча забараняе польскаму народу весці партызанскую барацьбу з немцамі. Гэта якраз супадае поўнасцю з інтарэсамі нямецкіх захопнікаў у Польшчы.

Упаўнаважаны лонданскага польскага ўрада ў Навагрудскім ваяводстве загадвае: «Захоўваць поўны супакой, так як ваенная і палітычная сітуацыя яшчэ не выспела». Камендант падпольнай арганізацыі «Свір» у раёне Стаўбцы піша: «Катэгарычна падкрэсліваю, што **час для адкрытай барацьбы з акупантамі не настаў, і мы павінны пазбягаць гэтай барацьбы».**

Для польскіх рэакцыянераў «ваенная і палітычная сітуацыя» не была дастаткова «спелай» у 1941, у 1942 і нават у 1943 гадах. Скрыжаваўшы рукі на грудзях, яны глядзелі на працягу некалькіх гадоў, як нямецкія захопнікі знішчаюць, здзекуюцца, абразяць польскі народ. Сітуацыя не была спелай тады, калі гітлераўская зграя рухалася на ўсход,—яна не стала спелай і тады, калі гэта зграя, разбітая Чырвонай Арміяй, стала адкатвацца на захад.

Ці можна сказаць, што ў рашучай барацьбе паміж Чырвонай Арміяй і немцамі польскія палітыканы рашылі хаця-б толькі захоўваць нейтралітэт? Не, і гэтага нельга сказаць. Яны не толькі адмаўляюцца ад барацьбы з немцамі, а і сістэматычна, арганізавана **супрацоўнічаюць з немцамі, дапамагаюць немцам.** Аб гэтым бясспрэчна сведчаць дакументы падпольных польскіх арганізацый, якія далучаюцца да лонданскіх польскіх колаў.

Упаўнаважаны лонданскага польскага ўрада ў Любліне дае «паўстанцкай арганізацыі» Юрацішкаўскага раёна, Баранавіцкай вобласці БССР, такое ўказанне: «Імкнуцца за ўсялякую цану **быць у самых добрых адносінах з усімі нямецкімі грамадзянскімі ўладамі...»**

Указанняў і загадаў такога роду многа.

Супрацоўніцтва польскіх фашыстаў і поўфашыстаў з немцамі ў Польшчы—гэта не частковыя якія-небудзь асобныя выпадкі, не свавольства мясцовых падпольных арганізацый. Не, гэта—сістэма. Яна прасякае ўсю польскую арганізацыю, якой кіруюць эмігранты з Лондана. Супрацоўніцтва з немцамі праявілася самым бессаромным чынам у славутай «катынскай справе». Эміграцкі польскі ўрад, яго арганізацыі, яго друк прынялі самы дзейны ўдзел у распаўсюджанні атручанай, самага подлага нямецкага паклёпу на Совецкі Саюз. Гітлераўцы забілі спосабамі, цяпер вядомымі ўсяму свету, тысячы польскіх афіцэраў і салдат. Здраднікі Польшчы, такія-ж, як былы прэм'ер-міністр Леон Казлоўскі, проста прыклалі сваю брудную руку да гэтага злачынства. А яго фактычныя сябры ў Лондане добраахвотна сталі нямецкімі агентамі, коміваяжорамі Гебельса па экспарту фашысцкага антысовецкага паклёпу.

3. Барацьба польскіх рэакцыянераў у Лондане з польскімі патрыётамі і партызанамі ў Польшчы

Варожыя словы польскіх «дзеячоў» аб немцах прыкрываюць іх дружаскія для немцаў дзеянні. Якія-ж дзеянні польскіх «дзеячоў» прыкрываюцца іх «дружаскімі» словамі аб Чырвонай Арміі і Совецкім Саюзе?

Падпольны камендант арганізацыі «Свір» проста ўказвае, выконваючы дырэктывы свайго начальства: «Элемент менш надзейны трымаць далей і ўплываць на яго прапагандай, **якая стрымлівае ад супрацоўніцтва з бальшэвікамі».** Сэнс яскравы: да гітлераўцаў бліжэй, ад антыгітлераўцаў далей! За дырэктывай ідзе пагроза. У дадатку № 1 да падпольнай газеты «Непадляглосць» (№ 14) ад 15 ліпеня 1943 года сказана: **«Хто выкажа намер пайсці ў рады бальшэвіцкіх партызан або будзе там дзейнічаць, той будзе пакараны смерцю, як здраднік».** Гэта не простая пагроза. Падпольны акруговы камендант на Віленшчыне ў загадзе № 11 паведамляе аб тым, што 14 сакавіка 1942 года пакараны смерцю селянін, які падтрымліваў сувязь з партызанамі.

Польскія паслугачы нямецкіх акупантаў вядуць подлую барацьбу супроць сапраўдных польскіх патрыётаў, супроць партызан і па-халуйску абараняюць немцаў. Яны выхваляюцца тым, што забіваюць партызан і совецкіх людзей. Каменданту акругі Слуп даюцца ўказанні, як устанавіць сувязь з другімі атрадамі. Пры гэтым сказана: «Памятайце, што рабіць гэта трэба вельмі разумна, так, каб **гэта не дапамагло вашым чырвоным суседзям... Мы іх тут б'ём».**

Варожасць да рускіх, беларусаў, украінцаў і да польскіх патрыётаў-дэмакратаў набывае ў гэтых паслугачоў гітлераўскай Германіі самыя агідныя формы. Няма такога сумленнага чалавека ў свеце, якога не абурыла-б да глыбіні душы агідная лаянка ў падпольных лістках арганізацый лонданскага польскага цэнтра па адрасу Совецкага Саюза, Чырвонай Арміі, людзей, імя якіх дарага ўсяму совецкаму народу, усяму перадавому чалавецтву. Трэба толькі ўказаць на **чыста фашысцкі** характар гэтай лаянкі, на мову і стыль, які выкрывае шчыльную сувязь гэтых польскіх супрацоўнікаў Гітлера з нямецкімі захопнікамі.

«Упраўленне падпольнай барацьбы» ў канцы кастрычніка 1943 года заклікала да бязлітаснай расправы з рускімі людзьмі, якія засталіся ў акупіраваных немцамі раёнах. Гэта «Упраўленне» крычала: «Рускія ствараюць партызанскія атрады... **Шматразова будзем помсціць совецкім людзям, якія прыбылі ў нашу краіну!»**

Падпольны начальнік атрада, які належыць да афіцыйнай польскай арганізацыі Саснкоўскага, у загадзе № 5 ад 3 мая 1943 года раскрывае сістэму агідных хлуслівых даносаў немцам на мірных жыхараў беларускіх вёсак з мэтай знішчэння беларускага народа: **«Беларус—наш вораг. Імкнуцца збіраць усякія матэрыялы супроць беларусаў, прыпісваючы ім сувязь з партызанамі, каб немцы расстрэльвалі іх. Тым самым мы выжывем іх, адначасова абазлячы астатніх беларусаў супроць немцаў».**

Вось гэтыя-то польскія паслугачы немцаў, атручаныя да мазга касцей шаленствам злосці супроць усяго совецкага, супроць усяго рускага, украінскага, беларускага, павінны цяпер па ўказцы ад эміграцкага ўрада ў Лондане, такіх-жа, як яны, людзей па духу, праяўляць «дружаскія пачуцці» да совецкага народа!

Дазвольце-ка паверыць гэтаму!

(Працяг на 4-й стар.).

Варожыя дзеянні эміграцкага польскага ўрада, прыкрываемыя фальшывымі словамі аб дружбе

(Працяг)

4. Сістэма хлуслівых даносаў і правакацыі як зброя польскіх „дзеячоў“

Самая подлая правакацыя—тэта натат не галоўны, а амаль адзіны сродак у практыцы польскіх падпольных арганізацый.

Страшэнныя ўказанні па частцы правакацыі дае польскім падпольным арганізацыям упаўнаважаны эміграцкага польскага ўрада ў Любліне. Вось чаму навучае гэты дастойны прадстаўнік Саснкоўскага: **«Немцы адносяцца вельмі варожа да комуністаў, і мы павінны гэта выкарыстаць для сваіх мэт, называючы комуністамі ўсіх беларускіх народных дзеячоў... Няхай іх б'юць самі немцы, а мы будзем у баку, як быццам праяўляць спачуванне да нявінных ахвяр. Беларусы ніколі не змогуць гэтае зразумець, таму што гэта народ цёмны...»**

Такую школу правакацый, хлусні, злачынстваў, здрады праходзіла і праходзіць уся падпольная арганізацыя, якая дзейнічае пад кіраўніцтвам эміграцкага польскага ўрада. Аб ёй лонданская газета «Дзеннік польскі—Дзеннік жаўнежа» пісала 8 студзеня 1944 года: «У Польшчы існуе выдатна арганізаваны падпольны рух, які ахоплівае густой сеткай усю краіну. Дзейнічае таксама ўнутраная армія, якая ні на мінуту не складае зброі...»

Мы бачым цяпер, што немцы сапраўды пакрылі Польшчу густой сеткай польскіх прафашысцкіх арганізацый, якія займаюцца правакацыяй, шпіянажам супроць партызан, тэрарыстычнай барацьбой супроць усіх, хто пагражае ўладзе нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Гэтыя арганізацыі ніколі не ўзнімалі зброі супроць немцаў. Яны ні на мінуту не складалі зброі супроць польскіх патрыётаў і партызан, якія вядуць барацьбу з немцамі, прыгняталынікамі Польшчы.

Цяпер эміграцкі польскі ўрад абяцае даць указанне сваім фашысцкім бандам аб «дружаскім супрацоўніцтве» з Чырвонай Арміяй у тым выпадку, калі Совецкі ўрад прызнае прэтэнзіі польскіх памешчыкаў на захоп зямель украінскага і беларускага народаў! Ці-ж не яскрава, што эміграцкі польскі ўрад не здольны ўстанавіць дружаскія адносіны з Совецкім Саюзам і ў яшчэ меншай ступені здольны арганізаваць актыўную барацьбу супроць германскіх захопнікаў у самой Польшчы... Няма ніякай паўстанцкай арганізацыі ў гэтага ўрада ў Польшчы, а ёсць арганізацыі польскіх шпіёнаў на нямецкай службе, правакатараў і бандытаў, якія забіваюць з-за вугла чэсных сыноў беларускага, украінскага і польскага народаў.

5. Словы і справы польскіх супрацоўнікаў Гітлера

Нічога не змянілася ў гэтых адносінах за апошні час, і «дружаскія» дэкламацыі эміграцкага польскага ўрада толькі прыкрываюць яго варожыя дзеянні.

Гэта ўжо ў канцы студзеня бягучага года, пасля ўсіх выказванняў аб «дружбе», правакатар пан Навакоўскі, сябра Саснкоўскага, у газеце «Ведамосці польскі» пусціў у ход зусім дзікую, нямецкага паходжання, выдумку аб тым, быццам-бы «пасланыя рускімі партызаны выразалі звыш 70.000 палякаў. Сажанне на кол, перапільванне пілой і т. п. вельмі звычайныя зверствы». Вось гэты дастойны «Катыні» супрацоўнік немцаў закліканы быць цяпер нашым «сябром»! Не, ужо звольце ад гэтага!

Тады-ж, у канцы студзеня, гэтая-ж газета, якая з'яўляецца рупарам зграі Саснкоўскага, усхваляла барацьбу палякаў супроць рускіх, як акт гераізма... Гэта прывяло ў абурэнне англійскі незалежны лейбарысцкі часопіс «Трыбюн».—Ці дапушчальна гэта?—запытваў гэты часопіс. Як бачна, дапушчальна. А ці сумяшчальна гэта з фразамі аб «дружбе»? Зграя Саснкоўскага сумяшчае. О, «дружба», гэта ты!

Так «перабудаваўся» польскі рэакцыйны, прафашысцкі друк у Лондане. Афіцыйныя прадстаўнікі польскага эміграцкага ўрада і не бачаць патрэбы ў тым, каб перабудавацца.

Эміграцкі польскі ўрад клянецца, што ён гатовы ўстанавіць дружаскія адносіны з Совецкім Саюзам.

Гэта — словы.

А польскі пасланнік у Мексіцы Нейман у гэтыя-ж дні прыгразіў польскаму спеваку Дуно пазбаўленнем польскага пашпарта, калі ён выступіць у канцэрце, наладжаным Камітэтам дапамогі Расіі. Спеваку, які прыняў словы свайго польскага ўрада за чыстую манету, далі зразумець, што дружаскія пачуцці да гераічнага Совецкага Саюза разглядаюцца, як здрада Польшчы.

А ў Іерусаліме 50 афіцэраў і салдат польскай арміі генерала Андэрса пакутуюць у няволі за тое, што яны, паверыўшы свайму ўраду, асмеліліся выказаць сімпатыі Чырвонай Арміі.

Гэта — справы.

І пасля ўсяго гэтага польскія палітыканы плаксіва скардзяцца на тое, што ў Маскве холадна адносяцца да «дружаскіх» выказванняў, ярасцай бажбы і ліслівых усмешак гэтых паноў. Так, «Масква слязам не верыць»,—у асаблівасці, хлуслівым, фальшывым слязам.

Эміграцкі польскі ўрад, які мае ў сваім саставе фашысцкіх палітыканаў, страціў усякае пачуццё рэальнасці. Ён жыве ў свеце здапяў гітлераўскага міража. Ён зусім адарваўся ад рэальнага польскага народа, які вядзе непрымірымую барацьбу супроць нямецкіх акупантаў і іх польскіх паслугачоў. Лонданска-польскія палітыканы нікога за сабой у Польшчы не маюць, апрача прафашысцкіх агентур, якія дапамагаюць немцам, апрача ашуканых імі прастакоў.

Усе тыя палякі, якім дорага чэсць і незалежнасць Польшчы, ідуць разам з Саюзам польскіх патрыётаў у СССР, разам з доблеснымі польскімі войскамі генерала Берлінга, якія не на словах, а на справе даказваюць сваю салідарнасць з Чырвонай Арміяй, з арміямі саюзнікаў, з совецкім народам.

(**«Правда»**, 12 лютага 1944 года).

ШКОЛА ФАБРЫЧНА-ЗАВОДСКАГА НАВУЧАННЯ

Над уваходам у будынак — транспарант. На ім напісана: «Дабро пажалаваць!».

У гэтым будынку размясцілася першая Нова-Беліцкая школа фабрычна-заводскага навучання. У вызваленых абласцях Беларусі кіпіць адналўленчая праца. Рэспубліцы патрэбны кадры, патрэбны кваліфікаваныя рабочыя рукі, і маладая, уноўствораная школа, як і многія іншыя, павінна іх даць.

Яшчэ нядаўна ў гэтым будынку гуляў вецер. Чарнелі выбітыя шыбы. Ападала са столі штукатурка. Школа была яшчэ не адкрыта. Яшчэ не было майстраў, а для будучых яе вучняў, якія першыя прыйшлі сюды, сама праца па аднаўленню будынка з'явілася жывой практыкай.

— Школа фабрычна-заводскага навучання № 1,—расказвае нам дырэктар яе тав. Сцефанюк, — створана на базе фанерна-запалкавага камбіната «Везувій» і будзе рыхтаваць спецыялістаў 8 прафесій: электраслесараў, электраманцёраў, слесараў па рамонту абсталявання, цесляроў, сталяроў, каменшчыкаў - пячнікоў, штукатураў і станочнікаў запалкавай вытворчасці.

Паступілі дзесяткі заяў з просьбай залічыць у школу. 50 падлеткаў з Нова-Беліцы прыступілі ўжо да заняткаў. Перад пачаткам навучання яны дапамаглі адрамантаваць будынак, сабраць неабходную маёмасць. Іх навучаюць вопытныя майстры, якія маюць шматгадовы вытворчы стаж.

...Вось сталярная майстэрня. Выкладчыкі паказваюць юнакам, як трымаць у руках інструмент, як трэба стругаць дошку. Вызначаюцца сваёй працавітасцю і пэўнымі здольнасцямі вучні Самуйленка, Кузняцоў, Быхаў, Ляхаў.

Вучні праслухалі гутаркі аб значэнні працоўных рэзерваў, аб дысцыпліне, якая павінна быць устаноўлена ў школе з першых-жа дзён работы.

Школа будзе мець свой інтэрнат, сваю сталовую і бібліятэку. Вучняў апрануць у форму, яны будуць знаходзіцца на ўтрыманні дзяржавы.

Тэрмін навучання ў школе шасцімесячны. Праз шэсць месяцаў прадпрыемствы атрымаюць першы атрад маладых спецыялістаў, падрыхтаваных на вызваленай беларускай зямлі.

Е. САДОЎСКІ.

З першых дзён прыходу Чырвонай Арміі **ў горадзе Чэрыкавс**, Магілёўскай вобласці, арганізавана бібліятэка. Вызваленае ад нямецкай акупацыі насельніцтва з прагнасцю чытае кнігі, якіх яно было пазбаўлена больш двух год.

На здымку (злева направа): бібліятэкар **Тацяна Міхеенка** выдае літаратуру былым партызанам **Марыі Дзенісенка, Паўлу Крот** і **Вользе Чарняковай**. Фота **І. Дыніна.**

МІЖНАРОДНАЯ ІНФАРМАЦЫЯ

Падрыхтоўка да святкавання ў Англіі дня Чырвонай Арміі

ЛОНДАН, 15 лютага. (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр, вядомы кампазітар Бакс пераклаў на музыку вершы, спецыяльна напісаныя паэтам-лаурэатам Мейсфільдам у азнаменаванне дня Чырвонай Арміі, які будзе адзначаны ў Англіі. Гэты твор будзе выкананы на канцэрце пад кіраўніцтвам дырыжора Серджэнта. У канцэрце прымуць удзел лонданскі сімфанічны аркестр, каралеўскае харавое таварыства і ваенныя аркестры.

Баі ў Югаславіі

ЖЭНЕВА, 15 лютага. (ТАСС). Па вестках, якія атрыманы тут з Югаславіі, у Санджаку часці народна-вызваленчай арміі вядуць упорныя баі з войскамі акупантаў. Гітлераўцы падкідваюць на гэты ўчастак фронта сільныя падмацаванні. Ва Ўсходняй Босніі былі адбіты ўсе спробы праціўніка прабіцца з Рагаціцы на вызваленую тэрыторыю.

У Герцагавіне, у Паўночнай Далмацыі, Срэме і Славеніі бесперапынна ідуць баі з германскімі часцямі, якія нясуць вялікія страты.

Вярхоўны галоўнакамандуючы народна-вызваленчай арміі маршал Ціто выдаў загад, у якім аб'яўляецца падзяка 5-й далмацкай брыгадзе і паўночна-далмацкаму атраду за стойкасць і поспехі ў бітвах з германскай альпійскай дывізіяй у Паўночнай Далмацыі.

НА СОВЕЦКА-ГЕРМАНСКІМ ФРОНЦЕ ЗАБІТЫ ГІТЛЕРАЎСКІ «ГАЎЛЯЙТАР» МЕЙЕРГОФЕР

СТАМБУЛ, 15 лютага. (ТАСС). Гітлераўская газета «Тюркішэ пост», якая выходзіць у Турцыі, паведамляе аб тым, што на совецка-германскім фронце забіты «гаўляйтар» Франц Мейергофер.

Ваенныя дзеянні ў Італіі

ЛОНДАН, 15 лютага. (ТАСС). Галоўная стаўка войск саюзнікаў у Італіі паведамляе, што ўчора на галоўным фронце амерыканскай 5-й арміі і ў раёне прадмостнага ўмацавання саюзнікі працягвалі рабіць націск на праціўніка. У Касіно працягваюцца цяжкія баі. На фронце Анцыю атака невялікіх сіл праціўніка была адбіта. Разведчыя часці англійскай 8-й арміі вялі баявыя дзеянні на ўсім фронце.

Авіяцыя саюзнікаў атакавала варожыя чыгуначныя камунікацыі ў Паўночнай Італіі і другія ваенныя аб'екты праціўніка. Знішчальнікі падтрымлівалі наступальныя дзеянні разведчых часцей саюзнікаў у раёне прадмостнага ўмацавання.

Ля ўзбярэжжа Далмацыі атакаваны гандлёвыя судны праціўніка.

На працягу дня знішчаны 21 самалёт праціўніка. Адзін самалёт саюзнікаў не вярнуўся на базу.

Міжземнаморская авіяцыя саюзнікаў зрабіла каля 1.500 самалёта-вылетаў.

СТАНОВІШЧА У БЕЛЬГІІ

ЛОНДАН, 15 лютага. (ТАСС). Па паведамленню бельгійскага міністэрства інфармацыі, гітлераўцы адправілі ў Германію з турмаў і крэпасцяў Бельгіі ўсіх палітзняволеных. Эвакуацыя праведзена, відавочна, па загаду Гімлера ў часе яго знаходжання ў Бельгіі. Міністэрства паведамляе таксама аб правале аб'яўленай акупантамі мабілізацыі бельгійцаў нараджэння 1920 і 1921 гадоў. Мабілізацыі падлягала 12.000 чалавек, але гітлераўцам удалося адправіць у Германію толькі 450 чалавек.

Падпольная бельгійская газета «Верытэ» адзначае штодзённае зніжэнне здабычы вугалю ў Бельгіі. Гэта прымусіла гітлераўскага главара Шпонемана аб'явіць, што рабочыя, якія сабатуюць вугледабычу, будуць жорстка карацца. Нягледзячы на гэта, сабатаж працягваецца. Выпадкі нез'яўлення на працу ў шахты растуць бесперапынна. У кастрычніку ў сямі шахтах было страчана 8.134 рабочыя дні.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

АДРАС РЭДАКЦЫІ: гор. Гомель, вул. Вароўскага, 10.